

Agenda för att förebygga och bekämpa terrorism

Justitiedepartementet

Dokumentbeteckning

COM(2026) 101 Celexnummer 52026DC0101

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL
EUROPAPARLAMENTET, RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA
OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT REGIONKOMMITTÉN
ProtectEU: Agenda för att förebygga och bekämpa terrorism

Sammanfattning

I agendan lägger kommissionen fram initiativ för att stärka EU:s gemensamma hantering av våldsbejakande extremism och terrorism. Agendan föreslår åtgärder inom sex pelare: förmågan att förutse hot, förebygga radikaliserings, skydda människor online, skydda människor i den fysiska miljön, besvara hot och attacker samt samarbete med internationella partner.

Regeringen välkomnar den nya agendan. Det etablerade samarbetet på EU-nivå behöver kontinuerligt stärkas och utvecklas för att möta den ständigt förändrade hotbilden från våldsbejakande extremism och terrorism.

1. Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

I den europeiska strategin för inre säkerhet som presenterades den 1 april 2025, aviserade kommissionen en ny EU-agenda för att förebygga och bekämpa terrorism och våldsbejakande extremism (se faktrapromemoria 2024/25:FPM37). Denna agenda presenterades den 26 februari 2026 (COM(2026) 101).

1.2 Förslagets innehåll

Kommissionen konstaterar inledningsvis att EU, med utgångspunkt i den tidigare agendan för terrorismbekämpning har stärkt sina insatser mot terrorism och våldsbejakande extremism under det senaste decenniet (se faktrapromemoria 2020/21:FPM64). EU har utsatts för allt färre storskaliga och koordinerade terrorattacker men hotet från terrorism och våldsbejakande extremism har emellertid inte minskat utan utvecklas hela tiden. Hotet blir alltmer komplext och drivet av exempelvis den digitala utvecklingen och nya teknologier, ökade kopplingar mellan terrorism och andra brottsområden och aktörer inklusive utländska statliga och icke-statliga aktörer, geopolitiska konflikter samt ett växande antal minderåriga som är inblandade i terrorism och våldsbejakande extremism. Samtidigt som

våldsbejakande islamistisk extremism utgör det största terrorhotet inom EU blir det allt vanligare med en blandning av ideologiska drivkrafter och ensamagerande gärningspersoner motiverade av exempelvis antidemokratiska värderingar, antisemitism, antimuslimskt hat och våldsfascination.

I agendan lägger kommissionen fram flera sektorsövergripande initiativ för att stärka EU:s gemensamma hantering av det föränderliga hotlandskapet. Kommissionen lyfter fram att åtgärder ska vara i överensstämmelse med folkrätten, inklusive mänskliga rättigheter och humanitär rätt.

Agendan föreslår åtgärder inom sex pelare:

Säkerhet startar med förmågan att **förutse hot** i tid. I centrum för detta arbete står den gemensamma kapaciteten för underrättelseanalys (SIAC) som är den gemensamma kontaktpunkten för medlemsstaternas underrättelseverksamhet. Europol bidrar med analyser och bedömningar utifrån det brottsbekämpande perspektivet. Att fortsätta att successivt stärka denna samlade förmåga, tillsammans med satsningar på forskning på säkerhetsområdet och kring nya teknologier, bedöms som viktigt för att kunna förutse hot, risker och möjligheter i den dynamiska och oförutsägbara utvecklingen.

Arbetet med att **förebygga radikaliser**ing handlar om att motverka radikaliserings drivkrafter på ett tidigt stadium och kräver en bred ansats ("whole-of-society-approach") med aktörer från exempelvis skola, lokalsamhälle, kriminalvård och företag. Under 2024 inrättades ett kunskapsnav för frågor om radikaliseri ng (EU Knowledge Hub on Prevention of Radicalisation) som är kontaktpunkt för över 6 000 myndighetsföreträdare, forskare och yrkesverksamma i Europa. Kunskapsnavet tar fram vägledningar, praktiska hjälpmedel, utbildningar och stöd. Mot bakgrund av de omfattande negativa effekter som radikaliseri ng av minderåriga får för individerna själva och det omgivande samhället ska en verktygslåda med förebyggande insatser tas fram. Verktygslådan ska bl.a. fokusera på stöd till föräldrar för att skydda barn från radikaliseri ng online samt vägledning och verktyg till myndigheter och yrkesverksamma aktörer i medlemsstaterna som arbetar med förebyggande åtgärder.

EU har under de senaste åren byggt ett av världens mest avancerade regelverk för att motverka terrorismaktiviteter på nätet och **skydda människor online**. Utvecklingen går emellertid snabbt och terrorismaktörer ändrar och anpassar sin verksamhet hela tiden, exempelvis genom ökad användning av nya teknologier och krypterade tjänster. Den pågående utvärderingen av förordningen om åtgärder mot spridning av terrorisminnehåll online, den s.k. TCO-förordningen, ska vara klar i slutet av 2026. Kommissionen

avser att utforska möjligheterna att ytterligare förstärka denna förordning samtidigt som åtgärder för att skydda grundläggande rättigheter bibehålls. Efterlevnaden av EU:s förordning om en inre marknad för digitala tjänster (Digital Service Act, DSA) och granskningen av onlineplattformarnas skyldigheter under detta regelverk ska också stärkas samtidigt som EU:s krisprotokoll ska utvecklas till ett EU Online Crisis Response Framework.

Samarbetet med tjänsteleverantörer är avgörande i denna snabbföränderliga miljö och EU Internet Forum utgör det främsta verktyget för denna dialog som ska fördjupas ytterligare.

Arbetet med att **skydda människor i den fysiska miljön** genom stärkt skydd av offentliga platser, kritisk infrastruktur, transporter och EU:s yttre gräns har tagit stora steg men terrorister utvecklar ständigt nya tillvägagångssätt för attentat genom exempelvis drönare, explosiva varor, CBRN-ämnen och 3D-utskrivna vapendelar. Tillgång till information är avgörande för möjligheterna att identifiera och stoppa misstänkta terrorister vid EU:s yttre gräns. EU:s gemensamma informationssystem, i synnerhet det nya in- och utresesystemet EES, det kommande systemet för reseuppgifter och resetillstånd (ETIAS), det reviderade informationssystemet för viseringar (VIS), Schengens informationssystem (SIS) och den planerade interoperabiliteten mellan dessa system ska förse medlemsstaterna med nödvändig information om tredjelandsmedborgare som vill resa in i EU, och

stödja nationella myndigheter i arbetet med att stoppa individer som utgör ett säkerhetshot. Kommissionen avser att föreslå olika sätt att stärka och utveckla Schengens informationssystem (SIS), bland annat genom ett nytt frivilligt förfarande för att utbyta träffinformation kopplad till terrorism. Kommissionen kommer även analysera möjligheterna till utökad informationsutbytet med betrodda tredjeländer genom exempelvis utbyte av viss information från det automatiserade polisiära informationsutbytet (Prüm) och Schengens informationssystem (SIS).

Kommissionen konstaterar vidare att insamling och användning av passagerar- och reseuppgifter är oundgängligt för brottsbekämpande myndigheter för ett effektivt användande av resurser på kontraterrorismområdet vid EU:s yttre gräns såväl på det egna territoriet. Kommissionen utforskar, tillsammans med medlemsstaterna och transportbranschen, för närvarande möjligheterna att utvidga dagens regler som omfattar luftfart, till även sjö- och landtransporter.

Europol och Eurojust erbjuder medlemsstaterna värdefullt stöd för att **besvara hot och attacker** genom exempelvis effektivt samarbete kring utredningar och åtal gällande terroristbrott. Men arbetet kan vässas ytterligare.

Den snabba globala utvecklingen på finansområdet med till exempel kryptovalutor, hawala-system och digitala betaltjänster

kräver ett dynamiskt europeiskt svar för att hantera finansiering av terrorism. Kommissionen avser att i början av 2026 inleda en studie för att utvärdera och identifiera nödvändiga åtgärder för att inrätta ett nytt framtida EU-system för inhämtning av finansiella uppgifter i syfte att spåra terrorismfinansiering och vinster från organiserad brottslighet.

Laglig tillgång till data för brottsbekämpande och rättsliga myndigheter är avgörande för att bekämpa terrorism och våldsbejakande extremism i dagens digitala värld. Kommissionen konstaterar att genomförandet av färdplanen för laglig och effektiv tillgång till data för brottsbekämpning kommer att bidra till att hantera hinder som står i vägen för framgångsrika brottsutredningar och åtal.

Eftersom de yttre och inre dimensionerna av terrorism och våldsbejakande extremism är nära förbundna med varandra behöver **samarbetet med internationella partner**, utifrån en ansats baserad på respekten för mänskliga rättigheter, fortsätta att stärkas. Detta gäller både länder som omfattas av EU:s utvidgningsprocess som länder i Mellanöstern, på den afrikanska kontinenten och i Central- och Sydasien. EU behöver också stärka sin roll inom multilaterala forum som FN, Nato och den Globala koalitionen för att bekämpa Daesh. EU:s nätverk av kontraterrorismexperter behöver stärkas och få en bredare regional täckning samt hantera kopplingen mellan terrorism och

organiserad brottslighet, terrorismfinansiering och propaganda. Kommissionen lyfter också fram att EU:s terrorismsanktioner löpande bör uppdateras och att ett utvidgat tillämpningsområde av sanktionerna samt ett närmare samarbete med likasinnade tredjeländer skulle bidra till sanktionernas funktionalitet.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Meddelandet i sig bedöms inte påverka gällande svenska regler.

1.4 Budgetära konsekvenser och konsekvensanalys

Meddelandet i sig har inga budgetära konsekvenser. När konkreta lagförslag presenteras avser regeringen att återkomma med konsekvensanalys, inklusive en analys av de budgetära konsekvenserna.

Eventuella kostnader som förslagen kan leda till för den nationella budgeten ska finansieras i linje med de principer om neutralitet för statens budget som riksdagen beslutat om (prop. 1994/95:40, bet. 1994/95FiU5, rskr. 1994/95:67).

2. Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar den nya agendan. Regeringen delar bedömningen att det etablerade samarbetet på EU-nivå kontinuerligt behöver stärkas och utvecklas för att möta den

ständigt förändrade hotbilden från våldsbejakande extremism och terrorism.

Agendans breda ansats, med utgångspunkt i respekten för grundläggande fri- och rättigheter och betonande av vikten av förebyggande insatser riktade till barn och unga, ligger i linje med Sveriges nationella strategi mot våldsbejakande extremism och terrorism- förebygga, förhindra, skydda och hantera (skr. 2023/24:56). Det är av grundläggande betydelse att kommissionen involverar medlemsstaterna i framtagandet av nya åtgärder och tar vara på de erfarenheter och den kunskap som finns hos myndigheter och yrkesverksamma.

Regeringen anser att det är mycket positivt att kommissionen lyfter betydelsen av online-dimensionen i agendan. Det är av vikt att fortsätta utveckla arbetet mot t.ex. rekrytering till kriminalitet i online-miljö och med att förbättra brottsbekämpande myndigheters förutsättningar att ta del av bevis och annan information i digital miljö, inklusive laglig tillgång till krypterad data. Regeringen välkomnar den pågående utvärderingen av TCO-förordningen och stödjer inriktningen att utforska möjligheterna att ytterligare stärka denna förordning, samtidigt som åtgärder för att skydda grundläggande rättigheter som yttrande- och informationsfrihet bibehålls. Regeringen delar kommissionens bild av att EU Internet Forum är ett centralt samarbete för dialog med

onlineplattformar, tjänsteleverantörer och andra branschföreträdare.

Skydd av EU:s yttre gränser och en effektiv gränsförvaltning spelar en stor roll för EU:s inre säkerhet. Passageraruppgifter utgör ett viktigt verktyg i polisens arbete för att kartlägga hur kriminella nätverk rör sig och samverkar, men uppgifterna används även i annan brottsbekämpande verksamhet. Regeringen anser därför att reseuppgifter i högre omfattning bör kunna delas med och användas av brottsbekämpande myndigheter. Målet bör vara att stödja en effektivare brotts- och terrorismbekämpning samtidigt som insamlingen av reseuppgifter inte orsakar oproportionerligt negativa konsekvenser för tillgängligheten, resandet och passagerarflöden.

Regeringen instämmer i vikten av att intensifiera motverkandet av finansiering av våldsbejakande extremism och terrorism i ljuset av den snabba tekniska utvecklingen på det finansiella området, bl.a. relaterat till kryptovalutor och digitala betalningstjänster.

Regeringen delar bedömningen kring kopplingen mellan inre och yttre aspekter av terrorismbekämpning och att ett fördjupat samarbete med internationella partner är grundläggande för att stärka säkerheten och medborgarnas trygghet i EU. Regeringen instämmer i att EU:s terrorismsanktioner löpande bör uppdateras och konstaterar att rådet i februari 2026 utvidgade

tillämpningsområdet för dem och införde ett reseförbud i terrorismsanktionerna.

Regeringen delar uppfattningen att Europol spelar en viktig roll i arbetet mot terrorism och stödjer ambitionerna att stärka Europols analytiska och tekniska stöd till medlemsstaterna.

Sverige driver samtidigt en generell budgetrestriktiv hållning. Eventuella ökade utgifter på EU-budgeten ska finansieras genom omprioritering inom den fleråriga budgetramen. Regeringen anser vidare att det är viktigt att åtgärder som följer av strategin genomförs på ett kostnadseffektivt sätt som drar nytta av existerande strukturer och insatser. Nya initiativ behöver respektera medlemsstaternas ansvar för nationell säkerhet och kompetensfördelningen mellan medlemsstaterna och kommissionen och mellan rådet och kommissionen. De konkreta lagförslag som följer av meddelandet kommer att behöva granskas avseende såväl budgetära som andra konsekvenser. Regeringen återkommer till riksdagen med närmare ståndpunkter när de konkreta förslagen presenteras.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaternas ståndpunkter är inte kända.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Institutionernas ståndpunkter är inte kända.

2.4 Remissinstansernas och andra intressenters ståndpunkter

Meddelandet har inte remitterats.

3. Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Inte relevant för ett meddelande.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna

Inte relevant för ett meddelande.

4. Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Agendan väntas diskuteras i rådsstrukturen under våren och konkreta lagförslag, handlingsplaner och andra åtgärder ska presenteras av kommissionen under 2026 och framåt.

4.2 Fackuttryck och termer